

Okul yöneticilerinin lisans üstü eğitime yönelik görüşleri**Tolunay Dikici¹, Tuğba Kodal Yasdıkcıoğlu², Burçin Gündeyerli³, Şenel Polatlı⁴**

DOI 10.5281/zenodo.8150043

Özet

Bu araştırma, okul yöneticisi olarak çalışan müdür ve müdür yardımcılarının yüksek lisans eğitime görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri analizi yapılırken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu Erzurum ili Oltu ilçe merkezinde bulunan ilk-orta-lise eğitim kurumlarında görevli 16 katılımcı grubundan oluşturmaktadır. Araştırmada, olgu bilim deseni ve durum çalışması kullanılmıştır. Araştırma verileri toplanırken görüşme tekniğinden yararlanılmış bu bağlamda araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmış. Araştırma sonuçlarına göre, okul yöneticilerinin alanları ile ilgili daha fazla bilgiye sahip olabilecekleri her türlü platformdan eğitim almaya açık oldukları görülmüştür. Katılımcılar yüksek lisansın tüm yöneticiler için daha özendirici ve ulaşılması kolay bir hale getirilmesi gerektiğini ve özellikle yönetim ve denetim alanıyla ilgili yüksek lisans programlarına kabul noktasında Millî Eğitim Bakanlığının üniversitelerle daha kapsamlı ve kontenjan açısından yeterli bir protokol imzalamaları gerektiğini ifade etmektedirler. Kendilerinde eksik gördükleri bilgi ve becerilerin bu şekilde giderilebileceğini ifade etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: okul yönetimi, yönetici, yüksek lisans, mesleki gelişim**School directors' perspectives on master's education****Abstract**

This research was conducted to determine the views of principals and vice principals working as school administrators on graduate education. Qualitative research method was used in this study. Content analysis technique was used in data analysis. The participant group of the research consists of 16 participant groups working in primary, secondary, and high school education institutions in Erzurum province Oltu district center. Phenomenology design and case study were used in the research. While collecting the research data, the interview technique was used, and in this context, semi-structured interview forms developed by the researcher were used. According to the results of the research, it has been seen that school administrators are open to receive training from any platform where they can have more information about their fields. Participants state that the master's degree should be made more encouraging and easier to reach for all managers, and that the Ministry of National Education should sign a more comprehensive and sufficient quota protocol with universities, especially at the point of admission to master's programs in the field of management and control. They state that the knowledge and skills they deem deficient in themselves can be eliminated in this way.

Keywords: school principal, administrator, conflict management, teacher opinions

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, dikicitolunay@gmail.com, 0009-0006-5574-1465

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, tky.ugurbocegi@gmail.com, 0009-0001-6291-4305

³ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, burcingundeyerli@gmail.com, 0000-0001-5737-9398

⁴ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, polatlisenel@gmail.com, 0000-0002-2992-7374

Giriş

Eğitim, hem kişinin yaşamını hem de toplumsal yapıyı düzenleyen önemli bir kurum, kişinin yaşamı boyunca doğrudan ya da dolaylı olarak etkilendiği bir sosyalleşme sürecidir. Bu süreçte niceliksel bakımdan yalnızca “bir” olanın süreçte aktif birer vatandaş olarak nitelik kazanması ve bireyselleşmesi beklenir. Lisansüstü eğitim, herhangi bir alanda profesyonelleşmenin sağlandığı bir düzey olarak eğitim düzeyi piramidinin en üst aşamasını oluşturmaktadır. Bu bakımdan niteliğin ve ihtisaslaşmanın da bir ölçütü sayılmaktadır (Demir, 2019).

Eğitim yönetimi, eğitimin içeriği, eğitim amaçlarına ulaşılması için gerekli olan etkinliklerin planlanması, bu etkinliklerin yürütülmesi ve eğitimin kapsamına giren diğer konulara yönelik olarak politika üretmek olarak tanımlanabilir. Eğitim yöneticilerinin eğitimin etkililiğine yönelik olarak belirlediği ve eğitimin temel amaçlarına ulaşılması için kullandıkları kaynaklar, eğitimin temel politikasının işlerlik kazanması açısından önemli bir yer işgal eder (Akay Tahmaz, 2019). Yönetim unsurunun bütün örgütler içerisinde önemli bir unsur olması yönetimin, örgütün temel amaçları ekseninde şekillenmesini sağlar. Eğitim yönetiminde diğer yönetimlerden farklı olarak öne çıkan özellik, eğitim odak noktası olmasıdır. Bu kapsamda eğitim yönetimin ve eğitimin temel unsuru insandır (Hoy ve Miskel, 2010). İnsan kaynağının güçlendirilmesi eğitim beklentilerinin karşılanmasına önemli katkılar sağlayacaktır. Üstelik eğitim yöneticisi, eğitim kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması görevini üstlenen kişidir (Toprak ve Erdoğan, 2013). Eğitim ile ilgili olan örgütlerin en dinamik ve en faal çalışanları öğretmenlerdir. Öğretmenlerin güçlenmesi örgütün veya okulun daha başarılı olmasını sağlar (Demir, 2019). Bu anlamda okullarda oluşturulacak olumlu iklim öğretmenlerin okul yönetimine olumlu katkı sağlamasını da kolaylaştıracaktır.

Olumlu okul ikliminin sağlanmasında öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin donanım ve tecrübeleri önemlidir. Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesindeki önemli bir faktör de öğretmenlerin lisansüstü eğitimleridir. Lisansüstü eğitim, üniversitelerde lisanstan sonraki eğitimi, inceleme ve araştırma yöntemleri ile teknoloji ve bilim içeren ve ülkenin kalkınmasına yol gösteren bilim insanı yetiştirmeyi hedefleyen, tasarlanmış, programlı bir eğitim sürecidir (Varış, 1984). Ülkemizde yüksek lisans eğitiminin mevzuatlarda; “Lisans eğitimine dayalı olan yüksek lisans ve doktora eğitimiyle sanat dallarında yapılan sanatta yeterlik çalışması ve tıpta uzmanlıkla bunların gerektirdiği eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama etkinliklerinden oluşan eğitim” olarak tanımlandığını görülmektedir. Lisansüstü eğitim, sınırları belli olan bir alanda veya bir bölümde uzmanlaşmaya yönelik olarak verilen eğitimdir. Günümüz dünyasında, insanların sahip olduğu mesleklerin ihtiyaç duyduğu bilgilerin ve yeteneklerin çoğalmasıyla lisans seviyesinde alınan eğitim hedeflenen uzmanlaşmaya ulaşmada eksik kalmaktadır. Bazı meslekler çok daha seviyeli eğitimi veya eğitimleri gerektirmekte; mesleği kullanmanın beraberinde birde meslekte profesyonelleşme ve uzmanlık alanında yetişme gibi kavramlar ortaya çıkarmaktadır. Tüm bunlardan ötürü, yüksek lisans eğitiminin farkındalığı ve önemi her zamankinden daha önem kazanmaktadır (Bülbül, 2003). Bununla birlikte lisansüstü eğitim, genel anlamda mesleki bakımdan kıdem sağlaması, alanda uzmanlaşma, kişisel gelişim, iş imkanlarını artırma, mesleki doyum, ek maddi gelir sağlaması bakımından tercih edilmektedir (Akay Tahmaz, 2019). Ancak yurtdışında, öğretmenlerin lisansüstü eğitim alma nedenleri arasında yeni bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini öğrenme istekleri dikkat çekicidir. Yüksek lisans eğitimi, alanında uzmanlaşmayı başardığı için dikkatleri üstüne çekerken oldukça yüksek alaka duyulmaktadır Eğitim kurumlarına yönetici yetiştirecek olan bu kurumlar yönetici adaylarının sahadaki

görevleri için; yöneticilerin birikim olarak ve özgüven olarak yeterlilik kazandırmayı eğitimin bir lideri olarak yetiştirmeyi ve olaylar karşısında geniş ve soğukkanlı olmayı hedeflemelidir (Balcı ve Çınkır, 2011). Yüksek lisans eğitiminin ne kadar etkili olduğunu ve bu konularda karşılaşılan zorluk ve güçlüklerin belirlemeye yönelik birçok bilimsel çalışmaların ülkemizde de yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda yüksek lisans eğitiminin istenilen düzeyde teşvik edilmediği, Milli Eğitim Bakanlığınca yüksek lisans eğitiminin değerinin istenilen düzeyde algılanmadığını, bu konuda daha net anlaşılır bir politika yapılamadığı ortaya çıkmıştır (Akay Tahmaz, 2019; Avcı ve Akdeniz, 2021). Diğer taraftan öğretmenlere yüksek lisans yapmak için hukuki olarak tanınmış olan haklarını istedikleri gibi kullanamadıkları, yüksek lisans eğitimleri için maddi bir destek göremediklerini ve almış oldukları eğitimin sonunda kendilerini tatmin edebilecek istedik yönde bir yönelim olmadığı görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2018 yılı idare faaliyet raporuna göre Türkiye’de toplam 1 milyon 90 öğretmen kamu okullarında görev yapmaktadır. Bu öğretmenlerden 1.443’ü doktora, 89.350’si ise yüksek lisans mezunudur. 2022 yılında ise bu oran doktora eğitiminde 2413 kişi, yüksek lisans ise 118735 kişi seviyesine yükseldiği görülmüştür (MEB, 2022).

Bu çalışma, öğretmenlerin lisansüstü eğitimlerini sürdürmelerinin görev yaptıkları okullardaki yansımalarına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Genel olarak öğrenilmiş olan teorik bilgilerin kuramsal çerçevede kalıp yönetim uygulamaları konusunda az kullanıldığı görülmektedir. Yüksek lisans seviyesinde eğitim alan yönetici ve öğretmenler kendi alanlarına yönelik kazanmış oldukları bilgileri çok daha iyi analiz ederek kendi bilgileri ile yoğurarak tekrar en iyi şekilde kullanabilmeleri beklenmelidir. Bu minvalde yüksek lisans eğitimi süresi boyunca, beklentilerin hangi seviyede çözüldüğünü belirleyip açıklayarak amaçlanan hedeflere yetişmek için oldukça önemli olduğu görülmektedir.

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Buna göre nitel araştırma bir olguya yönelik bireysel fikir ve düşüncelerin ortaya çıkarılmasını ve bunların yorumlanmasını hedefleyen bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu amaçla 6 soruluk bir yarı yapılandırılmış form oluşturulmuş, MEB’de görev yapan 16 yöneticinin 8’si ile yüz yüze görüşülerek, kalan 8’si ile yüz yüze randevu oluşturulamayıp online olarak formdaki sorulara yazılı yanıt vermeleri istenerek veriler toplanmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Katılımcılar

Bu araştırmada katılımcılar örnekleme yöntemlerinden biri olan amaçlı örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme belirleme tekniklerinden biri olan , araştırmanın amacına uygunluğun sağlanması adına tabakalı amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu örneklem seçme tekniği, araştırmacıya amacına en uygun bireyleri seçme ve araştırmasına katma şansı vermektedir (Denscombe, 2007). Bu örnekleme yöntemi; araştırmacının, örneklem grubuna katılmak istenen kişiler hakkında ön bilgisinin olduğu ve araştırmaya katkı sağlayabileceği varsayıldığı koşullarda uygulanır ve en güvenilir verilerin elde edileceği düşünülen katılımcılar özel olarak seçilir ve araştırmaya dahil edilir. Bu bilgiler ışığında katılımcılar, Erzurum ili, Oltu ilçesinden seçilmiştir. Çalışmanın katılımcı profili veri çeşitliliği sağlamak adına ilkökul, ortaokul ve lise olmak üzere üç tabakaya ayrılmıştır. Daha sonra tabakalı amaçlı örnekleme tekniğiyle bu üç tabakanın her birinden, amaca uygun olduğu düşünülen ve ulaşılabilirlik göz önünde bulundurularak ilkökul ve liselerden 5’er ortaokullardan 6 katılımcı seçilmiştir. Farklı öğretim kademelerinde görev yapan okul yöneticilerinin konuya farklı bakış açıları getirebilecekleri varsayılmış ve bu farklıların ortaya konulması amaçlanmıştır.

Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırmanın veri toplama aracı olarak kişinin kendisini ifade etmesine olanak sağlayan (Büyüköztürk vd., 2012) yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Bu amaçla araştırmacı tarafından hazırlanan ve sonrasında 2 alan uzmanı, 2 öğretim üyesi tarafından gözden geçirilen açık uçlu 6 tane soru hazırlanmış, görüşme sırasında veya form gönderilerek katılımcılardan bu sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan sorular, farklı öğretim kademelerinde görev yapan okul yöneticilerinin yüksek lisans eğitimine bakış açılarını ortaya koymalarını sağlayacak şekilde oluşturulmuştur.

Verilerin Analizi

Çalışmaya katılan kişilere yönelik sorulan sorulardan elde edilen cevaplar, orijinal halleriyle korunmuş ve araştırmacı tarafından kısaltma yapılarak ifade edilmiştir. Gizlilik ilkesine uymak amacıyla yöneticiler “Katılımcı = K ” kısaltması yapılarak belirtilmiş numaralandırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu teknik; Kimin, kime, neyi, neden ve nasıl söylediği çalışılmak istenen durumlarda kullanılan ve sosyal bilimlerde en çok tercih edilen ve veri analizinde kullanıma en uygun kabul edilen bir tekniktir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). İçerik analizi yöntemi, gizli içeriğin, ilk bakışta anlaşılabilen gizli mesajların ortaya çıkarılması amacıyla kullanılmakta ve mesajda, kaynağı etkileyen ve kaynağında da farkında olmadığı durumları ortaya çıkarmaya yönelik ikinci bir okuma olarak tarif edilmektedir. Bu yöntemde verileri yorumlayabilecek ve açıklayabilecek kavramlara ve bu kavramların birbiri ile ilişkilerine ulaşmak amaçlanır ve veriler okuyucuya direkt olarak aktarılmaz (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu yöntemin temelinde içeriğin kategoriler ve alt kategoriler olarak sınıflandırılması ve sonrasında bu içeriğin anlamlandırılması ve analiz edilmesi önemli bir yer almaktadır.

Çalışmanın Geçerlilik ve Güvenirliliği

“Okul yöneticilerinin yüksek lisans eğitimine bakış açıları, Oltu örneği” adlı çalışmamızda veri elde etmek amacıyla kullanılan görüşme formunun soruları 2 alan uzmanı, 2 öğretim üyesi tarafından gözden geçirilmiş, eksik ya da fazla olan madde ve sorular çıkarılmıştır. Böylece araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik düzeyi artırılmıştır. Aynı şekilde araştırmaya veri elde etmek için seçilen yöneticiler ile uygun oldukları zamanlarda görüşmeler yapılmıştır. Böylece çalışmaya etki edebilecek hata payı en aza indirgenmiş olup çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği artırılmıştır.

Bulgular

Bu bölüm, araştırmaya katılanların verdikleri cevaplardan içerik analiz yöntemleri ile çözümlenerek elde edilen görüşleri ve aynı görüşü paylaşan katılımcıların frekanslarını kapsamaktadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular detaylı bir analiz sürecinden geçirilmiştir. Bu bulgulardan elde edilen veriler doğrudan alıntılarla desteklenerek yorumlanmıştır.

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada “Lisansüstü eğitime bakış açınız nedir?” sorusuna verilen yanıtlar şu şekilde olmuştur. Sorulan soruya cevap olarak, katılımcıların büyük bir kısmı (F=14) yüksek lisans eğitiminin kişisel gelişimleri açısından çok önemli olduğunu ve mutlaka bütün yöneticilerin ve

yönetici adaylarının bu eğitimi alması gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların konu ile ilgili kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Tüm eğitim camiasının yüksek lisansa alınması gerektiğini düşünmekteyim. Bakanlığımız üniversitelerle yapacağı protokoller sayesinde bütün eğitim camiasına bu eğitimi zorunlu tutmalı. Bu eğitim sayesinde eğitim camiasının tecrübesinin artacağına inanıyorum.”

“Her yönetici ve yönetici adayının lisansüstü eğitim yapması gerektiğini düşünüyorum.”

“Eğitim ve eğitim kurumları hızlı bir değişim ve gelişim süreci yaşamaktadır. Bu süreçte okul yöneticilerinin mezun olduğu şekilde, kendini geliştirmeden, hiçbir ek eğitim almadan, seminerlere katılmadan yerinde sayması, yönettikleri kurumlar ve eğitim verdikleri öğrenciler açısından çok büyük problemlere sebep olabilir. Bu sebeple her yönetici ve adayı mutlaka lisansüstü eğitim almalıdır.”

“Lisansüstü eğitimleri ülkemizde çoğunlukla sahip olunan ilgi yetenek ve kapasiteye sahip değil. İş garantisi olan veya ailelerin isteğine bağlı olarak şekillenmektedir. Halbuki lisansüstü eğitimde kişi aha bağımsız, kendi becerilerini, hayallerini gerçekleştireceği alanlara yönelme hakkına sahip diye düşünüyorum. Yani kendi kendine karar verebildiği bir eğitim kademesidir lisansüstü eğitim.”

“Eğitimcilerin lisansüstü eğitim almaları eğitimin gelişimi ve kalitesinin artması için son derece önemlidir.”

“Günümüzde tüm dünyada meydana gelen her türlü değişime ayak uydurabilmek, geride kalmamak adına herkesin geçmişte aldığı eğitimle yetinmeden kendilerini sürekli olarak geliştirmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü eğitim de dinamik bir meslektir ve eğittiğimiz kitleye faydamızın dokunabilmesi için sürekli olarak kendimizi yenilememiz gerekir. Aynı şekilde yönetsel açıdan da tüm yöneticilerin çağı yakalamak için alanlarında uzmanlaşmaları şarttır. Yüksek lisans eğitimi de bunun için gerekli diye düşünüyorum.”

“Araştırma inceleme faaliyetlerini fazlaca barındırdığından mesleki gelişime süreklilik kazandıracağına inanıyorum. Kişinin vizyonuna, hem kişisel hem mesleki gelişimine ciddi katkısı olacaktır. Bilimsel faaliyetlerin oluşturduğu disiplinin kişi ve toplum hayatına olumlu katkılarının olacağını düşünüyorum.”

“Lisansüstü eğitim kişiyi akademik yönden destekler, alanıyla ilgili yeni bir farkındalık oluşturur ve kişiyi geliştirir.”

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada “Lisansüstü eğitimin, eğitim yöneticiliği açısından size sağlayacağı faydalar hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 1. "Lisansüstü eğitimin, eğitim yöneticiliği açısından size sağlayacağı faydalar hakkında neler düşünüyorsunuz?" sorusuna dayalı bulgular

Tema	Kodlar	Yönetici Görüşleri	f
Yüksek Lisans Eğitiminin Yönetim Becerileri Üzere katkıları	Örgütlenme	"Lisansüstü eğitim alan öğretmen arkadaşlarımla ihtiyaç duyacağı koşulları düzenlemek adına onlarla daha iyi empati kurabilirim."	3
	İletişim	"Birlikte çalıştığımız iş arkadaşlarımızla daha profesyonelce iletişim kurmamızı sağlayarak sorunları farklı açılardan da değerlendirmemize yardımcı olacak bakış açıları geliştirmemizde bizleri geliştireceğini düşünüyorum."	5
	Yenilenme	"Eğitimde yeni yaklaşımlar ve gelişmeleri takip etmek ve bu alanda yetkinlik kazanmak için eğitim süreçlerinin sürekli olması gerektiğine inanıyorum."	5
	Vizyon	"Öncelikle olaylara farklı bakış açıları kazandırarak, kurum personeli ile empati kurmayı temin edecektir. Gelişen bilimsel süreçlere katılım idareci gelişimini sağlayacak, hitap edilen kurum ve öğrencilerin niteliklerinin gelişimini sağlayacaktır. "Okul müdürü kadar okuldur." Yaklaşımı her ne kadar eğitim sürecinin bileşenlerini tam olarak yansıtmasa da yöneticiliğin önemine, çalışanların vizyonuna katkı sunması açısından önemli bir tespittir."	2
	Toplam Kalite	"Ülkemizde yöneticilikle ilgili eğitimler genelde hizmetiçi eğitimler şeklinde verilmektedir. Halbuki lisansüstü eğitim bir alanda uzmanlaşmayı derinlemesine bilgi ve becerilere sahip olmaya imkân sağlamaktadır. Profesyonel yöneticilik toplam kalite yönetimi, vizyon genişliği gibi alanlarda yönetim becerilerin gelişmesine katkı sağlayacaktır."	1

Tablo 1’de, “Lisansüstü eğitimin, eğitim yöneticiliği açısından size sağlayacağı faydalar hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri ele alınmıştır. Katılımcılar bu soruya cevap olarak iletişim becerilerinin geliştiğini, çalışanların çalışma ortamlarının organizasyonu noktasında yeni bakış açıları geliştirdiklerini, çağın gereklerine uygun olarak yeni bilgi ve beceriler edindiklerini, vizyonlarının daha geniş bir perspektife sahip olduğunu ve eğitimin kurumlardaki kalitenin gelişmesine katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir. Bu soruya yönelik olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

"Eğitim sayesinde tecrübelerimizin artacağını düşünüyorum. Eğitime katılanlarla yapacağımız fikir alış verişi sayesinde olumlu örnekleri kendi okulumuzda uygulayabiliriz. Bu eğitimleri veren kişilerin tecrübelerinden yararlanabiliriz."

"Bakış açımızı değiştirecek ve geliştirecek faydalar sağlayacağını düşünüyorum. Mesleki anlamda bilgi ve birikim uzmanlık sağlayacaktır. "

"Eğitim yöneticiliğinde yapılan lisansüstü eğitim yöneticiliğin daha etkili yapılmasını sağlayacaktır."

"Eğitim yöneticisi olarak kendi alanınızda veya yönetim stratejileri alanında yaparsanız faydalı olacaktır. Fakat herhangi bir alanda bir lisansüstü eğitim yapmak, lisansüstü belge almak benim kanaatimce yöneticilere bir şey katmayacaktır. Maalesef ki Eğitim

Bakanlığımızda hangi alanda olursa olsun bir lisansüstü eğitim sertifikası almayı bir paye olarak saymaya başlamıştır.”

“Yönetim becerilerimizi geliştirerek daha etkili bir yönetim süreci gerçekleştirmemizi sağlayacağını düşünüyorum. Bu nedenle farkında olmadığımız eksik bilgi ve becerilerimizi tamamlama noktasında yüksek lisans eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum.”

“Mesleki gelişimi açısından faydalı olacaktır. Ayrıca akademik perspektif kazandıracağını düşünüyorum.”

“Eğitim yönetimi alanında yapılırsa güncel ve profesyonel yönetime katkısı olacağı kanaatindeyim. Yönetim alanı çok geniş olduğundan hakimiyet noktasında yararlı olacağını düşünüyorum. Bilimsel metotları barındırmanın daha doğru ve daha verimli sonuçları getirmesi muhtemeldir.”

“Hem kariyer hem de mesleki yönden yarar sağlayacağını düşünüyorum.”

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada “Lisansüstü eğitime başvuruda bulunmadıysanız başvurmama nedeninizi gerekçeleriyle birlikte açıklayınız.” sorusuna yönelik olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcılar ulaşım, zaman, iş yükü, ekonomik sebepler ve eğitime kabul sürecinin zorluğu gibi bir takım sebepler nedeniyle eğitime katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar da yüksek lisans eğitiminin aslında kişisel gelişimleri noktasında çok da etkili olacağını düşünmediklerini ifade etmektedirler. Katılımcıların bu konu hakkındaki düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Lisansüstü eğitime başvurmama gerekçeleri

Tema	Kodlar	f
Teori	Teoride kalması	2
Etiket	İşe yaramayacağını düşünülmesi	3
Yoğunluk	İşlerin çok yoğun olması ve zaman kalmaması	4

“Lisansüstü eğitime başvuruda bulunmadım çünkü verilecek eğitimin teoride kalacağını, kitaplarda ve internet bolca mevcut olan bilgilerin tekrarı niteliğinde olacağını düşünüyorum. Bu nedenle hem zaman hem maddi anlamda götürüsü olacak olan bu sürecin bana bir etiketten fazla bir şey katmayacağını düşünüyorum.”

“Başvurmadım çünkü yüksek lisans yapmış ve yapmamış olan yöneticiler arasında çok da fark olduğunu düşünmüyorum. Kişinin kendisini eğitmesinin çok daha etkili olduğunu düşünüyorum.”

“Birkaç yıl öncesine kadar başvuruda bulunmamıştım. Sebebi ise okul işlerinin fazlalığı ve başvuruda bulunduğum halde yerleşemememdi. İkinci üniversite kapsamında okuduğumuz diğer lisans seviyesindeki eğitimlerde başvurmama sebeplerimden biriydi.”

“Başvurmadım. Lisansüstü eğitim alabileceğim kurumlar il merkezinde olduğu için zorlanacağımı düşündüm.”

“Zamanında başvuruda buldum ancak kazanamadım. Sonrasında ise yaştan dolayı yapmadım.”

“Eğitim kurumlarına ulaşmak noktasındaki imkânsızlıklar ve eğitim ücretlerinin yüksek olması katılmama nedenimdir.”

“Tezli yüksek lisans eğitimimi yarıda bıraktım. Bulduğumuz alandaki fakülte kadrolarının o günkü şartlarda iptali ve danışman öğretim üyesi ile yaşadığımız olumsuz durum tezli çalışmamızı yarıda bırakmamıza sebebiyet verdi.”

“Başvuruda bulunmadım zamanımın olmaması ve ulaşım sorunlarından dolayı, daha evvelki yıllarda başvuruda bulunmadım.”

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada “Lisansüstü eğitime başvurduğunuz halde yerleşemediyseniz, nedenine ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir. Bu soruya cevap olarak katılımcılar, yüksek kayıt ücretleri ve kontenjan gibi sınırlılıklar nedeniyle yerleşemediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu konuya ilişkin vermiş oldukları cevapların bazıları aşağıda gösterilmektedir.

“Yerleştirildim ancak yüksek kayıt ücretlerinden dolayı katılamadım.”

“Yüksek lisans programına MEB’in yükseköğretim kurumlarıyla yapmış olduğu protokol kapsamında birkaç defa başvuruda buldum ancak kontenjan sayısı çok sınırlı olduğu için yerleşemedim.”

“Lisansüstü eğitime başvurumuz oluyor ama bölüm puanları yüksekliği nedeni ile kabul gerçekleşmiyor.”

“Mesleğe başladığım ilk yıllarda fırsat bulamadım, sonraki yıllarda sorumluluklarım artınca ihmal ettim.”

“Yüksek lisans eğitime yerleştirmede bütün kurumlar diploma notuna göre alım yapmaktadır. Eğitim yönetimi alanında not ortalaması çok yüksek olduğu için yerleşemedim.”

“İlk birkaç başvuruda yerleşemedim. Mezuniyet puanına göre öğrenci alınması üniversite kontenjanlarının yetersiz olması sebebi ile açıkta kaldım. Kontenjanların artırılması, kurumların üniversitelerle işbirliği yaparak alınan öğrenci sayısını artırması bence yararlı olacaktır. MEB’de bu konuda kendi bünyesinde yüksek lisans enstitüleri kurarak bu açığı kapatabilir.”

5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada “Lisansüstü eğitim yapmakta iseniz ya da yaptıysanız yaşadığınız zorluklar nelerdir?” sorusuna yönelik cevaplar aşağıdaki gibidir.

Tablo 2. "Lisansüstü eğitim yapmakta iseniz ya da yaptıysanız yaşadığınız zorluklar nelerdir?" sorusuna dayalı bulgular

Tema	Kodlar	Yönetici Görüşleri	f
Yüksek Lisans Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	İş yükü	<i>"Yaşadığım zorluk yönetici olarak çalışma şartlarıyla beraber lisansüstü eğitim sürecinin birlikte yürütülmesinin zorluğudur. Zaman konusunda sıkıntılar yaşanabilmektedir."</i>	3
	Ödev Yoğunluğu	<i>"Yüksek lisans yaptım. En büyük zorluk verilen ödevleri yetiştirmektir. Hem okul işleri hem yüksek lisans ödevleri beni çok zorladı. Hocalarımız bizi üniversite öğrencisi gibi düşündüğü için ödevlerde ayırım yapmadı. Oysa üniversite öğrencilerinin işi sadece öğrencilikken bizim işimiz hem okul işleri hem yüksek lisans işleriydi."</i>	4
	Ulaşım	<i>"Yüksek lisans yapacağımız üniversite görev yaptığımız ilçeye çok uzak. Kışın zor koşullar altında derslere gitmek gerekiyor. Danışman hocaların çoğu bu duruma anlayış da göstermiyorlar."</i>	3
	Ekonomik Sebepler	<i>"Yüksek lisans programına katılmak maddi açıdan da külfetli bir süreç. Eğitim alacağın üniversiteye her hafta gitmek zorunda olmak günümüz koşullarında çok zor. Eğitim sonucunda elde edeceğin maddi kazanç da komik derecede."</i>	3
	Eğitim Danışmanları	<i>"Eğitim yöneticiliği alanında yüksek lisans yaptım. Her ne kadar yetişkin bireyler olsak ta hepimiz eğitime başladığımız zaman birer öğrenci olmaktayız. Öğrenciliğinde ilk şartı kendi motivasyonu karşımdaki danışman olarak bizlere yardımcı olan hocamızın bizlere yaklaşım tarzı. Danışman olan kişi kesinlikle alanında iyi olmalı ve bunu öğrencisine hissettirmeli ve öğretmeli."</i>	2

Tablo 2 'de "Lisansüstü eğitim yapmakta iseniz ya da yaptıysanız yaşadığınız zorluklar nelerdir?" sorusuna yönelik öğretmenlerin görüşü alınmıştır. Katılımcılar normal iş yüklerine ek olarak derslere katılımın zor olduğunu, çok fazla ödev yükü olduğunu, devam mecburiyetinin ve ulaşımın sıkıntılara yol açtığını, danışmanların yetersiz ve anlayışsız olduklarını, kendilerini lisans öğrencileri gibi değerlendiklerini ifade etmektedirler. Okul yöneticilerinin bu konuya ilişkin vermiş oldukları yanıtların bazıları aşağıdaki gibidir.

"Öncelikle -üniversitelere göre farklılıklar göstermekle birlikte- ders süreleri ve yapılması istenen çalışmalar çok fazla. Yönetici veya öğretmenlerin çalışma durumları göz önünde bulundurulmalı ve buna göre programlar hazırlanmalı bence. Tezli yüksek lisans eğitimlerinde derslerin yüz yüze olması devamın zorunlu olması da bir başka zorluk. Öğretmenlere MEB tarafından bir gün boşaltılacağına dair bir karar mevcut ise de, idareci tutumlarına göre bu uygulanmayabiliyor. Yöneticiler için ise böyle bir izin durumu da yok. İlçe yönetiminin insafına kalmış bir durum."

6. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada “Lisansüstü eğitimi meslektaşlarınıza tavsiye eder misiniz? Neden?” Sorusuna, cevap olarak okul yöneticileri sadece yöneticilerin değil mesleğe yeni başlayan ve henüz yüksek lisans eğitimi almamış olan herkesin bu eğitimi almaları gerektiğini ifade etmektedirler. Okul yöneticilerinin bu konuya ilişkin vermiş oldukları yanıtların bazıları aşağıdaki gibidir.

Tablo 2. Lisansüstü eğitime başvurmama tavsiyeleri

Tema	Kodlar	f
Tavsiyeler	Güncel bilgiye sahip olma	2
	Kendini geliştirme	3
	Bilimsel araştırma yapabilme	4

“Tüm meslektaşlarıma tavsiye ediyorum. Bilginin hızla değiştiği, var olan bilgilerin yetersiz kaldığı şu dönemde yeni şeyler öğrenmek ve kendini güncel tutmak son derece önemlidir. Ayrıca yönetici öğretmenlerinden önde yürümeli ve onlara yol açmalıdır.”

“Yüksek lisans programları alanımızla ilgili bilgi beceri ve yetkinliğimizi geliştireceğinden tavsiye ederim. Aynı zamanda sadece kendi alanımızla ilgili değil farklı alanlarda da yüksek lisans yapabiliriz.”

“Tavsiye ederim, eğitimin ve araştırmanın yaşı yoktur.”

“Lisansüstü eğitimi kendimde yapmak isterim Ayrıca Lisans mezunu herkese tavsiye ederim. Özellikle öğretmenlerin çağın gereği olarak mutlaka yüksek lisans yapması gerekir. Proje tabanlı çalışmaların, araştırma ve incelemenin eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde etkin bir yer aldığı bu zamanlara ayak uydurabilmek açısından lisansüstü eğitimin zaruri olduğunu düşünüyorum.”

“Öncelikle kendim olmak üzere herkese tavsiye ederim. Yeni şeyler öğrenmek, yeni insanlar tanımak ve onların deneyimlerinden faydalanmak açısından oldukça önemli.”

“Mesleğe yeni başlayan bütün meslektaşlarıma tavsiye ediyorum. Kendini sürekli yenilemesi için, ufuklarını geliştirmek için, alanlarında uzmanlaşmaları için, özellikle kendi kariyer basamaklarının gelişiminde avantaj elde etmeleri, işe yerleşimde pozitif katkı elde etmek için gerekli olduğu kanaatindeyim.”

“Evet, fazlasıyla tavsiye ederim. Yeterki anlamlı, ileriye dönük, kendi alanlarında etkin ve yetkin olmalarını sağlayacak bir planlama ve tercihle bir lisansüstü eğitim alsınlar.”

“Evet, tavsiye ederim. Alanımla ilgili kendimizi geliştirmemiz, dünya görüşümüzü zenginleştirmek için kesinlikle iyi bir fırsat.”

Sonuç ve Tartışma

Tartışma

Bilginin çok değerli olduğu günümüzde entelektüel sermayeyi yönetme ve yönlendirme becerisine sahip etkin bir eğitim anlayışı çok önem kazanmaktadır. Bu sebeple, eğitimin paydaşı olan okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve hatta bunları denetleyecek olan denetmenlerin de bu anlayışla tam donanımlı olarak yetiştirilmeleri zorunluluğu doğmaktadır. Bugün ülkemizde, okul yöneticileri ve öğretmenler aldıkları lisans eğitiminin üstüne, hizmet içi eğitim politikaları ile yetkinleştirilmeye çalışılmakta başka bir politika

uygulanmamaktadır. Bu nedenle okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin alanlarındaki eksikliklerini tamamlayabilmeleri açısından akademik ya da mesleki açıdan uzmanlaşmalarına yardımcı olacak yüksek lisans programlarına katılmaları teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.

Tüm dünyada eğitim sürecinin sonucunu görmek adına, performans bazlı değerlendirme ve hesap verme yükümlülüğü kapsamında öğretmen ve yöneticilerden başarılarının bir yansıması olarak ölçülebilir ve somut ürünler beklenmekte, öğrenci başarılarının gözle görülebilir bir şekilde yükseltilmesi istenmektedir. Pratikte başarı beklentisi içinde olan bu sistem, öğretmen ve yöneticileri teorik bazda eğitmekte, bu da sonuçta uygulamada ne öğretmenlerin ne de yöneticilerin işine yaramamaktadır. Uygulamadan uzak bu eğitim anlayışı okul yöneticilerine ve öğretmenlere sınırlı bilgi, beceri ve anlayış kazandırması nedeniyle etkin yönetici ve öğretmen yetiştirmekten uzak olmaktadır (Balıcı, 2008). Bu nedenle özellikle okul yöneticileri ve öğretmenlerin mesleki gelişimleri açısından lisansüstü programlardan beklentiler büyüktür.

Eğitim yöneticilerinin tek sınavla aldıkları puanlara göre atamalarının yapılması, sonrasında kısa süreli hizmet içi eğitimlerle sınırlı bilgi ve beceri artışı sağlamaya çalışılması, sahada aktif donanımlı ve yetkin yönetici ihtiyacının karşılanması için maalesef yeterli olmamaktadır. Çünkü bir eğitim yöneticisinin, yönetim sürecindeki tüm değişkenleri örgütün hedef ve stratejilerine göre kullanabilmesi için, karar alma, plan yapma, örgütlenme, iletişim kurma, eşgüdümleme ve değerlendirme süreçlerinin hepsini kapsayan eğitim yönetimi süreçlerinin hepsini tam anlamıyla kavramış olması gerekmektedir. Tüm bunlara ek olarak ayrıca, Eğitim Planlaması, Eğitim Denetimi ve Eğitim Ekonomisi gibi eğitimin diğer alanlarında da kendini iyi yetiştirmiş olması gerekmektedir (Acar, 2002). Bunun en büyük sebebi de eğitim ile ilgili tüm sorunların ortaya çıkmadan engellenmesinde, ortaya çıkmış ise çözülmesinde, sistemsel sorunlarda, işleyiş yetersizlikleri varsa bunların aşılmasında okul yöneticileri ilk ve en önemli muhatap olmakta ve tüm bu olumsuzların ortadan kaldırılması onların yükümlülükleri olmaktadır. Değişen koşullar sebebiyle sistem, okul yöneticilerine yeni görevler yükleyebilmekte, bu da onlara yüklenen sorumlulukları ve beklentileri artırmaktadır. Bu nedenle, okul yöneticilerinin bir yandan kurumun bulunduğu çevreyi oluşturan toplumu, bir yandan kurumu ve dinamiklerini çok iyi anlamaları gerekmektedir (Atay, 2001).

Günümüzde pek çok araştırmacı tarafından ülkemizde verilen lisansüstü eğitim sürecinin katılımcılara ne boyutta katkı sağladığı ve bu eğitim sürecinde ne gibi sorunlarla karşılaştığı ile ilgili bilimsel çalışmalar yürütmüştür. Örneğin, Karakütük (2009) ve Doğusan (2003) yaptıkları araştırmalarda şu sonuca varmışlar; Milli Eğitim Bakanlığı lisansüstü eğitimin mesleki ve akademik gelişime katkısının önemini yeteri kadar anlayamadığı, görevde aktif olarak çalışan kamu çalışanlarını yüksek lisans eğitimi almaya özendirici bir yaklaşımdan uzak kaldığı ve bunu destekleyici politikalar üretmediği ve bu alanla ilgili mevcut mevzuatın yeterli olmaktan çok uzak olduğu sonucuna varmışlardır.

Nayır (2011) yaptığı araştırmasında Eğitim Bilimleri alanında lisansüstü düzeyde eğitim alan katılımcıların ne gibi sorunlarla karşılaştıklarını tespit etmeye çalışmıştır. Bu çalışmada verilen ödevlerin yoğunluğu, derslerin mesai saatleri içerisinde verilmesi, danışmanlık hizmetlerinin yetersiz kalması, derslerin içeriği ve işleniş tarzı, dönem sonunda yapılan ölçme ve değerlendirme sürecinin biçimi ve dersleri veren akademik personel ile öğrenciler arasında yaşanan sıkıntılar ve derslerin lisans eğitiminde olduğu gibi teorik içeriklerle dolu olması gibi bir takım sorunların var olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tüm bu çalışmalar da göstermektedir ki yükseköğretim kurumlarında verilen yüksek lisans eğitimi ile ilgili süreçte sistemle alakalı bir takım sorunlar bulunmaktadır. Tüm bu sorunlara rağmen lisansüstü eğitim sürecine katılma gayretinde bulunan herkes büyük bir fedakârlık ve

özveri içerisinde bulunmaktadırlar. Bu süreçte cevaplanması gereken en önemli soru şudur; Tüm bu olumsuzluklara ve zorluklara rağmen yüksek lisans eğitimi, öğretmen, yönetici ve denetmenlerin mesleki gelişimlerine ne gibi katkılar sağlamaktadır ve bu eğitimi almamış olan potansiyel adaylar için bu eğitim alınması gereken bir eğitim midir? Bu çalışma bu eğitimi almış olan ve sahada bu eğitimin kendilerine katkı sağladığını düşünen yöneticilerin de görüşlerine başvurularak bu sorulara cevap aramayı amaçlamaktadır.

Sonuç

Araştırmaya katılan katılımcıların vermiş olduğu cevaplardan hareketle bulgular şu şekilde oluşmuştur; “Lisansüstü eğitime bakış açınız nedir?” sorusuna yüksek lisans eğitimi almış, almakta ve almayı düşünen bütün yöneticiler, bu eğitimin bireysel ve mesleki gelişim açısından çok önemli olduğunu, bu eğitimin hem yönetim becerileri hem de sosyal ilişkileri açısından yöneticilere çok şey katacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Mevcut yöneticilerin ve yönetici adaylarının yönetim alanı ile ilgili yüksek lisans eğitimi almalarının zorunlu olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Araştırmada “Lisansüstü eğitimin, eğitim yöneticiliği açısından size sağlayacağı faydalar hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna katılımcılar kurum içi mevcut koşulları nasıl daha iyi hale getirecekleri yönünde fikir sahibi olduklarını, iletişim becerilerinin geliştiğini, empati kavramının kurum içi etkileşimde ne denli önemli olduğunu anladıklarını, günümüz şartlarında gerekli olan yeni yönetsel bilgi ve becerileri edindiklerini, vizyonlarının geliştiğini ve eğitim sürecinin sonunda elde ettikleri tüm bilgi, beceri ve tecrübe paylaşımı sayesinde daha kaliteli bir eğitim ortamı sağlayabildiklerini ifade etmişlerdir.

Araştırmada “Lisansüstü eğitime başvuruda bulunmadıysanız başvurmama nedeninizi gerekçeleriyle birlikte açıklayınız.” Sorusuna cevap olarak katılımcılar, mevcut iş yükleri arasında yüksek lisans eğitime ekstra zaman ayıramadıklarını, zaman ayırabilenlerin maddi imkansızlıklar nedeniyle eğitime katılamadıklarını, görev yaptıkları ilçenin şehir merkezine çok uzak olması nedeniyle ulaşımın sıkıntılı olduğunu ve devam mecburiyeti olduğu için derslere katılma noktasında sorun yaşayacaklarından başvuruyu düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcıların bazıları yüksek lisans eğitiminin ihtiyaçları karşılayacak nitelikte olduğunu düşünmediklerini, teorik bilgi yüklemesinin yapıldığı bir eğitim tarzının kendilerini geliştireceğini düşünmediklerini, bu eğitimi dış kaynaklardan kendilerinin de alabileceğini, bunun için yüksek lisans yapmalarının gereksiz olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Araştırmada “Lisansüstü eğitime başvurduğunuz halde yerleşemediyseniz, nedenine ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorusuna katılımcılar not ortalamasına göre kayıt alan yüksek lisans programlarının kontenjan sayılarının yetersiz olması nedeniyle yerleşemediklerini ifade etmişlerdir. Bunun en büyük nedeni de eski ve yeni mezun olan lisans öğrencilerinin büyük bir kısmı günümüzde yüksek lisans eğitime önem vermekte ve rağbet etmektedir. Mezun sayısının çok yüksek olması nedeniyle başvuruların sayısının da fazla olması, geçmişte yüksek lisans eğitimi tercih etmeyen ama bugün zorunlu görenlerin de yüksek lisans programlarına başvuruda bulunması, buna karşılık üniversitelerin yüksek lisans için belirledikleri kontenjan sayılarının yetersiz olması başvuran birçok adayın yüksek lisans programlarına yerleşememelerine sebep olmaktadır.

Araştırmada “Lisansüstü eğitim yapmakta iseniz ya da yaptıysanız yaşadığınız zorluklar nelerdir?” sorusuna katılımcılar, eğitim sektöründe çalışanların iş yüklerinin mesai saatleri ile sınırlı olmadığını, mesai saatleri dışında da iş yüklerinin devam ettiğini, bu nedenle yüksek lisans derslerine katılmakta bazen zorlandıklarını ifade etmektedirler. Ayrıca eğitim veren

hocaların yüksek lisans öğrencilerini lisans öğrenciler gibi gördüklerini, ders dışındaki hayatlarını ve işlerini hesaba katmadan aşırı ödev verdiklerini, bu ödevleri yetiştirmekte sıkıntı yaşadıklarını dile getirmektedirler. Katılımcıların bazıları, derse devam mecburiyeti nedeniyle her hafta üniversiteye gitmenin bazen mümkün olmadığını, bazı hocaların da bu konuda maalesef anlayış göstermediklerini bu nedenle de danışmanlarla sorunlar yaşadıklarını ifade etmektedirler.

Araştırmada “Lisansüstü eğitimi meslektaşlarınıza tavsiye eder misiniz? Neden?” Sorusuna, cevap olarak katılımcıların büyük kısmı yaşanan olumsuzluklara rağmen kendini hem kişisel hem mesleki açıdan geliştirmek isteyen herkesin lisans eğitimi ile sınırlı kalmadan mutlaka yüksek lisans eğitimi alması gerektiğini ifade etmektedirler.

Öneriler

Yüksek lisans eğitiminde teorik bilgi yükü yerine bireyi ve ihtiyaçlarını merkeze alan, yöneticilerin güncel ihtiyaçlarına ve sorunlarına yönelik bir müfredat programını usta-çırak ilişkisi üzerinden tecrübe paylaşımı yöntemiyle katılımcılara aktaran bir eğitim modelinin oluşturulması katılımcıların bireysel ve mesleki gelişimi açısından çok daha etkili olacaktır. Bu nedenle de bu eğitim programlarının esnek bir yapıya sahip olması ve ihtiyaçlar doğrultusunda şekillendirilmesi çok önemlidir. Bu programların teoriden çok uygulamaya dönük olması katılımcıların eğitim sürecinde tecrübe edinmeleri ve mesleki gelişimlerine katkı sağlamaları açısından çok önemlidir.

Yüksek lisans eğitiminin katılımcıların mesai saatleri içerisinde yapılması da yoğun oldukları dönemde mesai saatleri dışında yapılması da eğitimden maksimum fayda sağlamaları noktasında sakıncalı bir durumdur. Bu nedenle bu eğitim programlarının zaman açısından da esnek bir yapıda olması ve yöneticilerin en az yoğun olduğu dönemlerde bu eğitimi alacakları şekilde planlanması gerekmektedir. Bu eğitim dönemleri iş yükünün en az olduğu tatil dönemlerinde yapılacak şekilde planlanabilir. Bu dönemlerde bir yüksek lisans eğitimi için gerekli olan ve bu eğitimi tamamlamak için zorunlu olan ders saati süresince ilgili eğitim müfredatını kapsayacak şekilde bu dönemlerde ders planlaması yapılabilir.

Bugün okul yöneticilik görevinde bulunan bütün yöneticilerin kendilerini geliştirmek, yenilemek ve eksik bilgi ve becerilerini geliştirmek adına bu eğitime katılmaları mecburi tutulmalıdır. Yüksek lisans eğitimi, mevcut yöneticiler için zorunlu hizmet içi eğitim gibi düşünülmeli ve bütün yöneticileri kapsayacak ve süreç içerisinde katılımlarını sağlayacak şekilde MEB ve Üniversiteler arasında yapılacak protokollerle eğitime katılmaları sağlanmalıdır. Yeni görevlendirilecek okul yöneticilerine de bu alanda yüksek lisans yapmış olma şartı getirilmelidir. Yönetim alanı ile ilgili yüksek lisans programlarına kontenjan belirlerken bir takım sınıflandırmalara göre planlamanın yapılması faydalı olabilir. Örneğin yönetici adayı ve aktif yönetici gibi sınıflandırmalara göre kontenjanlar belirlenebilir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çok kapsamlı bir şekilde yüksek lisans eğitimini özendirici ve teşvik edici tedbirlerin alınması, yüksek lisans eğitimine devam eden kurum çalışanlarına maddi destek sağlanması, eğitimi tamamlayan katılımcıların özlük haklarında da kayda değer iyileştirmelerin yapılması şarttır. Neticede bu eğitimi tamamlamak için sarf edilecek zaman, emek ve maddi kaynaklar göz önünde bulundurulduğunda, eğitimi tamamlayan katılımcılara bir dönütünün olması veya bu yönde bir beklentinin olması çok normaldir. Bugün yüksek lisans eğitimini tamamlayanlara sağlanan iyileştirmelerin beklentileri karşılamaktan çok uzak olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Teknoloji çağında yaşarken yükseköğretim kurumlarının ve Milli Eğitim Bakanlığının teknolojiden uzak plan ve programlar yapması da çağı yakalayamama anlamına gelecektir. Bu nedenle hem ulaşım sorununu tamamen ortadan kaldıracak hem de daha fazla sayıda katılıma fırsat verecek çevrimiçi yüksek lisans eğitim programlarının sayısının artırılması yüksek lisans eğitimi almak isteyen katılımcıları sadece görev yerlerine yakın yerlerdeki üniversiteleri tercih etmek zorunda kalmaktan kurtarmakla kalmayacak, aynı zamanda daha iyi eğitim veren üniversiteler arasında tercih imkânına kavuşmalarına imkan tanıyacaktır. Bu durum bir yandan ulaşım sorununu tamamen ortadan kaldırırken, bir yandan da esnek yapısı sayesinde katılımcı ve eğitimcilere uyan zaman dilimlerinde verilebilmesi gibi bir avantaja da sahiptir. Bu uygulama yüksek lisans eğitimi zamana ve mekâna bağımlı olmaktan çıkararak ekonomik bir uygulamadır. Her ne kadar katılımcıların pasif kalması, tek yönlü iletişim ağırlıklı olması ve aktif dinleme ve öğrenmenin kontrol edilebilme güçlüğü gibi bir takım olumsuz yönleri bulunsa da, bu olumsuzlukları ortadan kaldıracak çözümler üzerine yoğunlaşarak, bu uygulamayı daha da yaygınlaştırmak gerekmektedir.

Referans

Acar, H. (2002). *21. Yüzyıla Giderken Milli Eğitim Bakanlığı'nda Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi ve Geliştirilmesinde Yeni Yaklaşımlar*, 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Akay Tahmaz, E., (2019). *Lisansüstü eğitim alan öğretmenlere ilişkin yönetici tutumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Atay, K. (2001), İlköğretim Okulu Müdürlerinin Genel ve İş Tutum ve Davranışları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı:28, 471-482.

Balç, A. (2008). Türkiye'de Eğitim Yönetiminin Bilimleşme Düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı 54, ss: 181-209.

Balç, A. (2011). *Etkili okul ve okul geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Bülbül, T. (2003). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde görev yapan öğretim üyelerinin lisansüstü öğretime öğrenci seçme sürecine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1), 167-174.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (13. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Demir, K. (2009). *Fransa'da lisansüstü öğretim sistemi*. (K.Karakütük Ed.), Lisansüstü öğretim sistemleri. Ankara: Pegem.

Denscombe, M. (2007). *The good research guide*. New York Open University Press.

Doğusan, F. (2003). *İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Öğretmenlerin Lisansüstü Öğrenimi Konusundaki Tutumları*. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice* (9 ed.). New York, NY: The McGraw Hill Companies.

Karakütük, K. (2000). Öğretmenlerin Lisansüstü Öğretimi Konusunda Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*.12(2000), 193-209.

Karakütük, K. (2002). *Öğretim üyesi ve bilim insanı yetiştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Karakütük, K. (2009). *Lisansüstü öğretim sistemleri*. (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Nayır, F. (2011). Eğitim Bilimleri Alanında Lisansüstü Öğrenim Görmekte Olan Müfettiş, Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Sorunları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44 (2), 199-222.

Toprak, M. ve Erdoğan, A. (2013). *Lisansüstü eğitimde Avrupa yaklaşımı. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, T. C. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 14-15 Mayıs 2013, 10-36.

Varış, F. (1984). "Lisansüstü Düzeyde Eğitim Elemanı Yetiştirme". Eğitim Bilimleri Sempozyumu. 49-54. Ankara: Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları:136.

Avcı, F. & Akdeniz, E. C. (2021). Lisansüstü Eğitimlerine Devam Eden Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri, Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8 (1), 122-141.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.